

VIROLET

L'ÓS

N'hi havia un d'una magnitud extraordinària que s'amagava en un bosc espessíssim. Un dia un llenyater el pogué veure de lluny.

En Piu i en Pellaranca, dos intrèpids caçadors, sentiren un dia la conversa que en el cafè tenien el llenyater i un amic seu. «Aquesta és la nostra—es digueren...

...la setmana entrant haurem caçat l'ós». L'endemà convidaren un bon nombre d'amics i companys per celebrar l'èxit segur de la propera aventura.

Però heu's aquí que, en anar el mosso a cobrar, ni en Piu ni en Pallaranca tenien un cèntim. Mes per això no s'espantaren i digueren al mosso que li pagarien amb l'import de la venda de la pell de l'ós.

Per fi arribà el dia de la cacera i, armats fins les dents, sortiren els dos valents companys cap al bosc en persecució de la bèstia fenomenal.

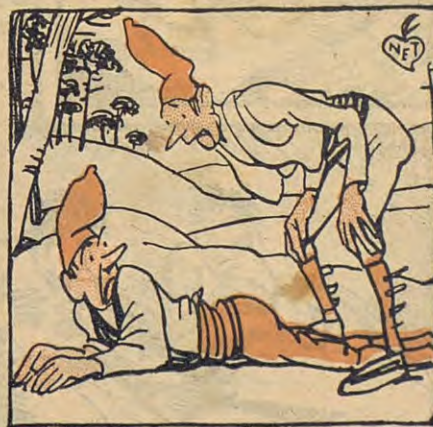
Aquesta aparegué, i en Piu li encarà l'escopeta, mes aquesta féu figa, car al caçador li tremolà el pols. Com que l'ós semblava volguer tirar-se-li al damunt...

...en Piu es posà a córrer enfilant-se dalt d'un arbre i poguent així escapar de l'empaitada i lliurar-se del perill d'ésser devorat.

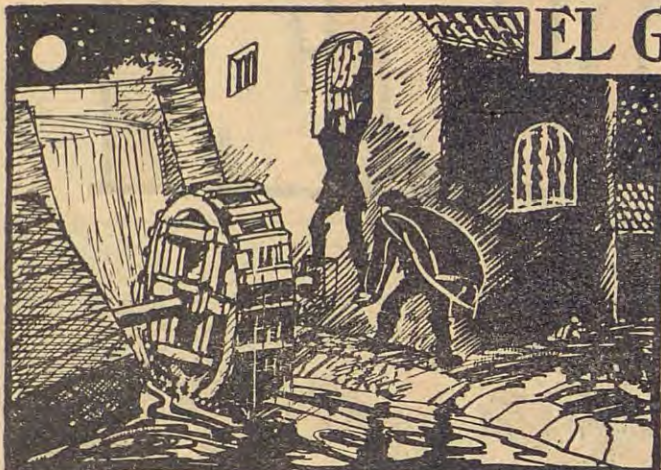

En Pellaranca, espavordit, emprà el recurs de jeure's a terra i fer el mort. L'ós s'hi apropà i, després d'olorar-li el nas, la boca i les orelles, s'allunyà.

Quan ja era lluny, en Piu baixà de l'arbre i digué a en Pellaranca:—Què et deia l'ós a l'orella?—M'ha dit que un altre cop que volguem matar-lo, no ens venguem la pell abans d'aconseguir-ho.

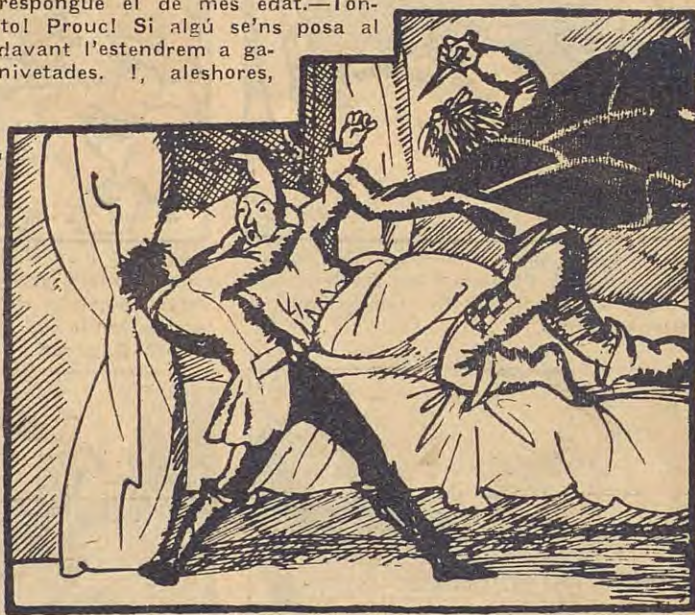
EL GALL

cia d'ells, el gall de la casa. El lladre més jove s'acostà a l'altre i, en veu baixa, li digué: — Noi; aquest gall m'ha espantat. Entornem-se'n, que tinc por que siguem descoberts.—Què dius?—li respongué el de més edat.—Tontol Prou! Si algú se'ns posa al davant l'estendrem a ganyetades. !, aleshores,

Vers mitja nit, enginyant-se com pogueren, dos lladres pujaren a la finestra i entraren al molí, car volien robar al moliner, qui era molt ric.

Mentres caminaven a poc a poc i de puntetes per un corredor fosc, cercant la cambra on dormia el moliner, i en la qual eren guardats els diners, cantà, a poca distàn-

que canti tant com vulguí, el gall!—I els malvats mataren al moliner, el qual—pobric!—es defensà tant com pogué, agafaren tot el diner i fugiren.

Tres anys després dormien una nit en un hostal, quan un gall es posà a cantar vora d'ells, tan fort, que els va despertar.—Maleït gall!—digué el més vell.—Amb quin gust li torçaria el coll. Des d'aquella nit del molí el cant d'un gali m'arriba a

assassinat el moliner! Des d'aquella nit, cada vegada que sen-l'ànima.—A tu et passa com a mi—féu el jove.—No haguéssim to cantar un gall em sembla que em donen una punyalada al mig del cor.

Tornaren a endormiscar-se. A la matinada, però, entraren en el quarto els mossos de l'esquadra i se'ls endugueren ben lligats.

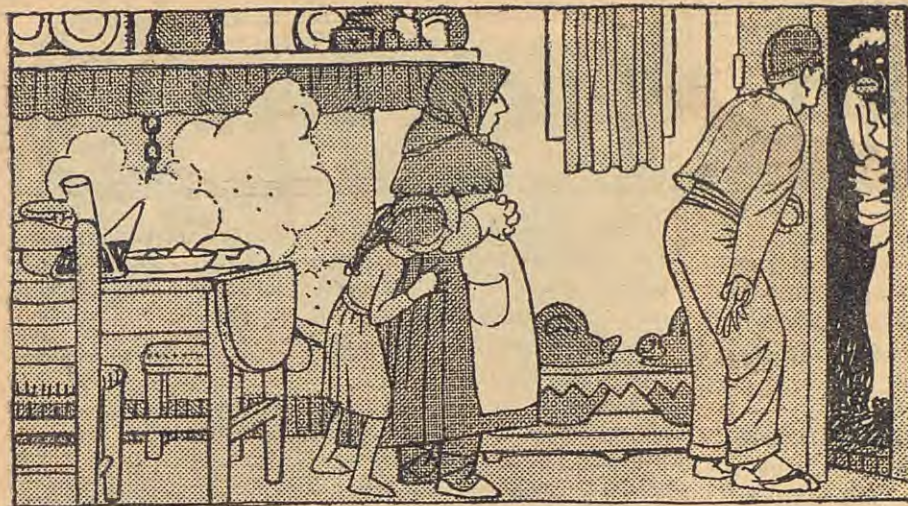
Un embà de fusta separava la cambra on dormien els lladres de

la de l'hostaler i aquest, que oí la conversa, havia anat tot seguit a donar-ne part al batlle del poble.

I heu's aquí que, quan foren penjats aquells assassins, la gent

deia:—Si s'haguessin aprofitat degudament de l'avís que els féu el gall la primera vegada, res no els hauria passat i una altra hauria sigut la seva sort!

En una masia catalana comparegué una nit un negre vell en demanda d'acolliment. Els amos de la casa, amb aquella bonhomia pròpia dels pagesos de la nostra terra, li obriren de bat a bat la porta, accedint amb molt gust al prec del foraster.

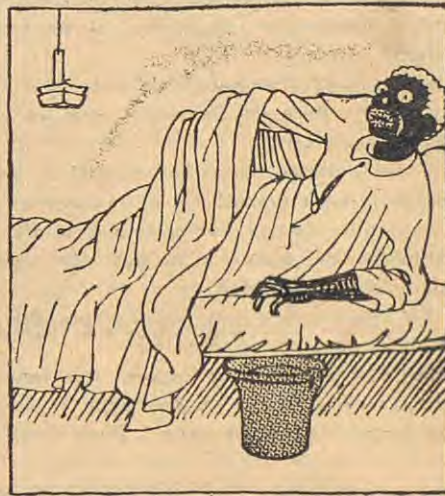
La nena, però, no les tenia totes. Aquella cara tan negra amb un cabell tan blanc li feien basarda. I mentre la mare li servia sopar, ella se'l mirava espaordida talment com qui veu el diable.

Malgrat que el pobre vell s'acontentava de dormir a la pallissa, el pagès volgué que reposés en un llit sobrer. La nena deia a sa mare:—Voleu dir que no embrutarà els llençols?

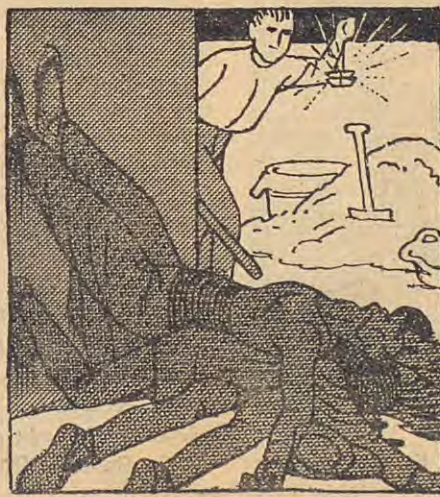
Ja a mitja nit, uns lladres que coneixien les riqueses de la casa, decidiren anar-hi a robar, enfilant-se per la paret per tal d'acomplir els seus intents.

El foraster, qui tenia el son molt prim, oí remor i, volguent demostrar que vetllava pels qui tan dignament l'havien acollit, saltà apressadament del llit...

...i s'abocà a la finestra, per la qual els lladres volien precisament entrar. En veure aquests la figura blanc-negra del vellet, cregueren en una aparició d'ultratomba...

...i, presos d'una por terrible, es deixaren anar de mans i caigueren d'aquella alçada més que regular, malferint-se en arribar a terra, on els trobà el pagès qui, oint la remor, s'havia llevat cuita-corrents.

La nena, veient el bon ajut que els hi havia donat el vell, s'agenollà als seus peus i li digué, penedida:—Perdoneu-me. Jo em creia que éreu una mena de diable i heu sigut el nostre àngel salvador.

El Cavaller de la Creu

(Continuació)

—Mossenyor Dalmau: teniu ja en poder vostre al patge deslleal, que s'atreveix a enamorar la vostra filla Elisenda.

—Ah, el desvergonyit! Ara veureu com se castigar-lo! El tancaré en la cofurna més negra i el carregaré de cadenes...

—Oh, no féu tall!

—Intercediu per ell?

—Sí—féu amb enigmàtica rialleta en Jaume.—Un patge pres? Desseguít ho sabria Elisenda, i les dones, que es commouen aviat, són el diable. No: jutgeu-lo amb rapidesa i occiu-lo sense contemplacions. L'amor de la més bella de les princeses no faria ressucitar a un mort, creieu-mel!

—Voleu dir...? Caldrà donar amplexos al servei... Explicar al poble...

—Desitgeu que el poble calli? Anuncieu un born; acuseu a en Guifre d'haver posat els ulls en vostra filla, com és cert, i condempneu-lo al foc, si no troba cavaller que el defensi...

—I quin cavaller hauria de trobar per aquestes terres? Com no fos en Pere de Senestevé, que és el capità de guerra de la meua gent!

—Home destrel Gran bornejador! Ja en sé fetes meravelloses de la seva llança! Ell és el cavaller que ens convenia... I com que, segons vos mateix heu dit, cap cavaller d'empena ha de trobar el minyó per aquestes terres, tenim guanyada la partida.

Els dos senyors, convingut el pla del que farien, s'apressaren a posar-lo en pràctica.

De bell antuvi, en Roderic fou tancat en una cambra baixa i sense llum, on la fredor el despertà del seu fatal esvaniment. Es trobà prè i sense reconèixer l'estança que

li feia de presó, car a les fosques li era impossible reconèixer el lloc.

Elisenda sapigué prompte la trista nova. Encara que per a no inspirar sospites ni afalagar la passió d'en Roderic al que volia de tot cor, sense ignorar els obstacles que s'oferia en el seu amor, procurava sempre allunyar-lo de sa presència, no deixava, però, de preguntar per ell als altres patges i aquests foren els que l'assabentaren del que havia succeït.

—Sabeu quin és el pecat comés per en Roderic?—preguntà.

—No se'n diu res per ara...—li respongué un patge fidel.—Sembla que el trobaren esvanit en mig del camp i el portaren al castell, on el senyor, vostre pare, ha manat tancar-lo en la cambra fosca del tinell.

—Sembren coses d'aquest maleït senyor de Castell-Isard!—afegí un altre patge.

—Sempre el mateix enemic de la meua tranquil·litat i de la meua alegria!... I diu que m'estima! I quina manera d'estimar que m'allunya tot ço que em plau i m'enjoia la vida! Tu, Rosselló, vés i digues al meu pare que jo li demano permís per a parlar amb ell.

En Rosselló corregué a complir l'encàrrec. El senyor de Munt-Bernat estava en el tinell, conversant amb en Jaume del Fonollar.

—Perdoneu, Mossenyor... Missenyora N'Elisenda demana que quan la voldreu rebre.

En Munt-Bernat anava a contestar que tot seguit, però en Jaume s'avençà a dir, fingint un gran interès per N'Elisenda:

—Escolteu-la, senyor! Oblideu vostra justa indignació, car a ben segur que Elisenda és innocent d'aquest amor d'en Roderic!... Aneu, aneu, patge, i dieu-li a N'Elisenda, que son pare, perdonant el pecat, consent en rebre-la tot seguit...

El patge eixí. Un cop fora, en Jaume, agafant pel braç a en Dalmau, li digué:

—Ella vos parlarà en favor d'en Roderic... Cal que per a tenir a ratlla les seves peticions, li féu cara agre des del primer moment. D'altre manera, veig l'ocasió perduda... I penseu que jo, com a futur marit, he de vetllar per l'honor d'Elisenda.

En Dalmau no era home de grans energies ni d'un cervell molt clar; estava, per altra banda, dominat per la set de les riqueses del senyor de Castell-Isard, i encara que volia molt a sa filla, reconeixia que el millor camí per a desvanèixer aquell amor d'ella pel patge, era el de desfer-se del patge fos com fos. En Jaume li havia ofert un mitjà aparentment legal, dins dels costums d'aquells temps, i l'acceptava com a solució del problema.

En oir els passos d'Elisenda, en Jaume, es retirà a una habitació propera; desitjava escoltar la conversa, i sobre tot, evitar que en Dalmau, seduït per les llàgrimes que no deixaria de llençar sa filla, claudiqués, ja que el saber que en Jaume s'enterava de tot, li fóra un ajut poderós en la seva rigorositat.

Elisenda entrà, besant tot seguit la mà de son pare, que havia posat el semblant ferreny.

—Pare! Fa dos dies que no heu besat el meu front com abans solíeu.

—Fillal! Fa molt temps que vos no sou tan prim-mirada com ha d'ésser la filla d'un noble català.

—Què dieu, pare! He mancat sense saber-ho?

—Sí que ho sabeu, com ho sap tothom, que escolteu amb massa complaença les paraules amoroses d'un patge, vos que sou destinada per mi a ésser la dama de Castell-Isard.

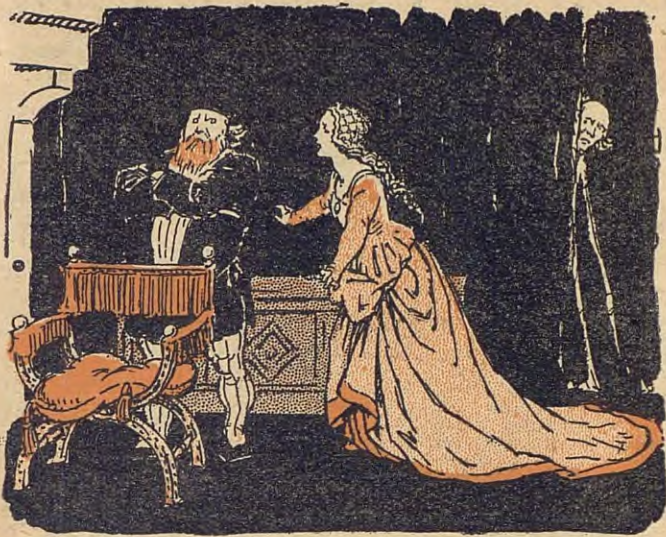
—En Roderic! Oh, sí, jo no he negat que l'estimava, i no he cregut mai que fos pecat l'estimar!

—Quan l'objecte de nostre amor no correspon a la dignitat del nom de la família, és pecat.

—Ah, pare i senyor! En Roderic, el cor em diu que és de noble casa...

—Ningú coneix als seus pares...

—Sí, diuen que és fill del bosc... I si ho fos, si ço fos

un miracle, qui com ell tindria un llinatge de més alta provinença? Les plantes del bosc, Déu les creà...

—Bé, filla, això són subtileses d'enamorada, que troba en l'amant totes les perfeccions... No discutim, car tinc resol't el que s'ha de fer...

—Sé que teniu pres a en Roderic... Ell no és culpable...

—Ah! Ho sabeu?... Doncs, bé... Vós mateixa l'acuseu confessant el vostre amor, i ja sabeu quina és la pena que mereix el patge que gosa posar els ulls en sa mestressa...

—Si só jo, jo, la culpable, jo que l'estimava des de que entrà en el castell; jo, qui li féu declarar el seu amor...

—Ho dieu vós, ma filla... Quina altra cosa podeu dir per a salvar-lo? No, fou ell, tinc proves, i li correspon el càstic del foc...

Elisenda llençà un crit d'esglai.

—Oh, no, pare, si no voleu que jo em moril...

—Si troba el minyó un cavaller que el defensí en born i el judici de Déu li és favorable, no li passarà res, mes si el seu abominable pecat no troba perdó en la justícia divina, tampoc el tindrà en la meua... I vós, filla meua, prepareu-vos a emmaridar amb el senyor de Castell-Isard...

Elisenda llençà un altre crit, però aquesta vegada d'horror.

—No, pare! És impossible! Deixeu-me fer monja, si és que voleu sacrificar de totes passades el meu cor. En la pau del claustre no hauré, quan menys, de resistir la presència repugnant d'aquest home que em fa... Déu em perdó!... l'efecte d'un ogre.

—Es ma voluntat que esposis amb ell, car tinc paraula donada.

—Em demaneu, senyor, un perjuri que no puc cometre, que Déu no vol que cometi... Com juraré davant de Déu que vull per marit a en Jaume del Fonollar, si no és cert, si no l'he estimat mai, si no el podré estimar mai de la vida?

—Quan hi seràs casada canviaràs de pensar...

—I en quant al patge Roderic, cometeu una iniquitat, pare i senyor, car ell és innocent!

—Si ho és ja trobarà cavaller que bornegi per ell! Déu no l'abandonarà!

Caldrà dir que en les paraules d'en Munt-Bernat hi havia un cert tò de mofa que feria? La pobra Elisenda, desfeta en llàgrimes, es recloj en sa cambra, on, deixant-se caure als peus d'una imatge de pedra, plorà una llarga estona i amargament.

En Fonollar estava contentíssim perquè els seus plans sortien sense que se'n descantellés un granet de sorra. Mort en Roderic, mort el cavaller de la Creu, si bé havia perdut el castell tindria ara el de Munt-Bernat que ja el faria créixer com havia fet créixer Castell-Isard.

Perquè, potser en el seu amor per Elisenda, hi havia més part de càlcul que d'amor. Ja trobava bonica a l'hereva del castell veí, però més boniques trobava les terres de la rodalia del castell, fruitoses com cap altres i la seva cobdícia feia més bon plat d'un florí, amb les armes d'Aragó, que d'uns ulls blaus i d'uns cabells flats amb sol.

Entre en Jaume i en Dalmau es convingueren els detalls del born assenyalant el dijous vinen per a la «festa» car a Munt-Bernat i a tot arreu l'espectacle de veure cremar un home era una «festassa». I si hi havia born encara més.

Elisenda, passat la primera dolor, tingué tot el valor d'una dona enamorada. Confià en Déu i de pas donà veus per tot utilitzant a algun patge fidel i a la gent del poble que la volia, a la fi de veure si trobaria un cavaller qui volgués anar en socors del dissortat Roderic.

Mes, ail D'un patge qui se'n podia recordar? Quin cavaller era capaç de posar-se la cota de malla i en embragar la cuirassa per la vida d'un patge desconegut? Si Elisenda hagués estat en perill de mort, potser algun antic aimador hagués deixat el flonjo brocatell per la malla freda i pesant, però exposar la vida—car tots sabien bé prou que en Pere de Senestevé sostindria l'honor de la justícia del senyor de Munt-Bernat—per un home qual pecat era tot justament el d'ésser amat per Elisenda, no feia pas de bon anar.

I així colaven els dies. En Roderic, tancat, sabia només que estava en perill de mort. En Jaume havia pres per son compte la guarda del presoner, a fi d'evitar que pogués comunicar-se amb Elisenda, i en la plaça del castell, en l'atri ample i ombrejat per les grans torratxes, s'anava montant el clos per a la «festa».

Elisenda passà la vetlla del judici plorant als peus de la imatge de pedra i esperant noves de missatgers que havia enviat, però el temps era massa just per a sortir muntanyes enllà i tots tornaven defallits, car en tots els pobles i castells veïns, no semblava haver-hi cavallers que desitgessin rebre la gràcia de Déu exposant la seva vida per la d'un desconegut i patge només.

Era a trenc d'aua que un còdol reboté en el finestral de la cambra d'Elisenda. Aquesta tingué un ensurt, però corregué vers l'empit i obri els finestrons.

A tret de fona hi havia un cavaller vestit de totes armes i cavalcant un cavall negre que renillava impacient pel seu atur. El cavaller duia a la cimera unes plomes també negres, i negres els ormeigs, i negre la vesta.

En veure a Elisenda el cavaller li féu la senyal de la creu mostrant-li l'espasa nua i li cridà:

—Creu i esperal

(Continuará)

GRAN CONCURS D'HISTORIETES

N.º 45. — Jaume Canyellas Soldevila

El gall presumit

Un corral d'aquestes grans masies de la nostra pàtria, vivia en la més perfecta harmonia governat per l'experiència dels més vells.

Un dia vingué, de no sé on, un gallot negre i presumit que amb ses lleis, traces i manyes, va atraure's tota la joventalla.

Sovint els reunia i els hi deia que els altres corralons no eren governats per quatre vells gatamaules que sempre els sermonejaven, sinó per un rei jove i vigorós, principi de llibertat i de progrés.

I va pintar-los-hi un cel desconegut, ple de grandeses, l'infern ple d'incomoditats en què veien esclaus. I arribà el gran dia de la llibertat. El poble en pes coronà al gall negre i presumit.

Però el cel que ja tenien coll-avall en lloc d'anar variant, va anar marxant i es quedà un infern més rigorós com mai havien tingut. Fins que un dia, per comble de despotisme, volgué desterrar a una velleta perquè no volia pondre.

Va aixecar-se el poble en revolta, per arrancar del tron a l'aquell despotisme i soterrar-lo eternament... I tornà la pau: Val més l'experiència dels nostres vells, que el despotisme d'un rei jove.

N.º 46. — Joan Bernadell

El meu amic Nicasi Garbuix està buscant, al diari, algú que vulgui llogar una habitació.

I, en efecte; veu el següent anunci: «Senyora anciana alquilarà habitació a cavallero respectable», se'n va al domicili de dita senyora...

Però no el volen per que és massa jove.

Tot trist se'n tornava a casa quan se li acudí tenyir-se els cabells de blanc per fer el «cavallero respectable».

I qui diria que aquest és el meu amic Nicasi Garbuix?

Quan va tornar a presentar-se, el van admetre tot seguit.

N.º 47. — Juli Martí Marençà

Ara anirem a llaurar. Ja veuré quin temps farà.

Doncs ara et desenganxaré i a llaurar començaré.

Doncs comencem a llaurar i a veure quin temps farà.

Ja comença a caure gotes em posaré el tabac boques.

Ja que estic ben abrigat potser no m'hauré mullat.

I entre pedregada i aigua va quedar com un paraigua.

N.º 48. — Quim Esteve Ayxendú

Don Pancràs és un pescador de canya.

Un dia se li va enredar l'am, i es va veure en un cert apuro...

...que li valgué un bany de impressió.

...i després...

Una tempesta.

Ara ha inventat un medi de pescar sense mullar-se.

N.º 49. — Lluís Guin Cabanas

Don Maurici Reco-lons fabricant de pantalons

El senyor Sitges fabricant de mitges

Van a fer el cigaló a la taverna del recó.

El senyor Sitges, encaparrat, pren un xic de rapè

I en fer aital disbarat tota la taula ha volcat.

I el taverner emplatant a n'el carré l'ha engegat.

N.º 50. — Santiago Domingo

En Tòfol a Barcelona

La mare. — Mira Tòfol, si algun dia retires tard, crida al sereno per a que t'obri la porta.

El complint l'encàrrec de sa mare, en Tòfol un dia que retirà tard, crida al sereno.

El sereno. — «Què dessea?» En Tòfol, com que no sabia l'espanyol, digué: «cabra!»

Al cap d'una estona comparegué el sereno amb una cabra dient-li a en Tòfol: «¿Cuánto me da por ella?»

N.º 51. — Francesc Ràfols Brosa

Un coix

— Si no em dona el ral no li netejo l'altra.

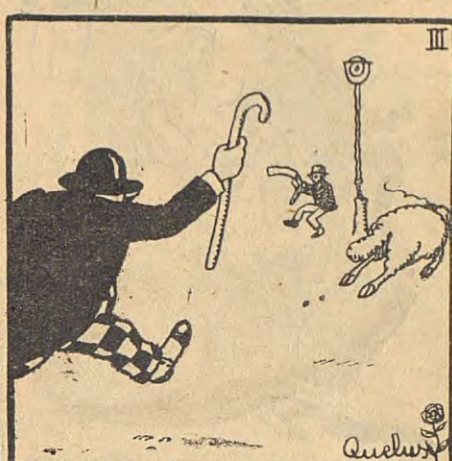
— Doncs, «bueno». No la netegis!

Amb la dona i la Mercè

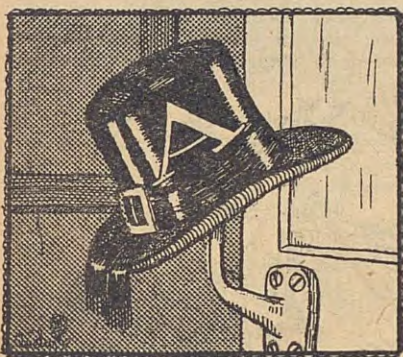

Com que no vol caminar

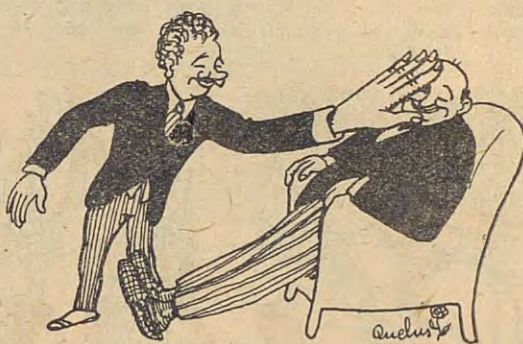

El cordill se li ha trencat

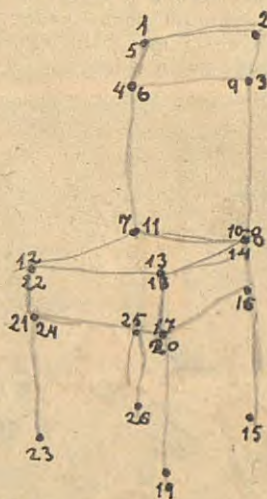
GEROGLIFIC

FRASE FETA

ENTRETENIMENT

SOLUCIONS AL NÚMERO PASSAT

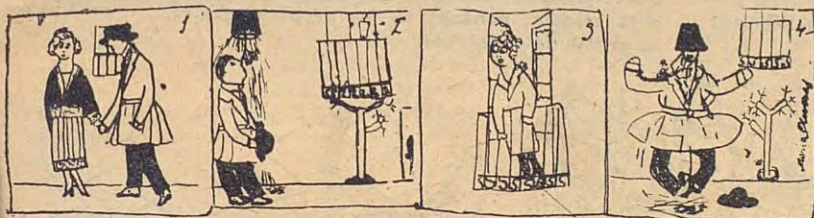
- Als rodolins incomplets: I.—Un huracà que esparvera: — S'en duu el barret d'en Sirera.
II.—Mentres ell el va empaïtant: — el barret es va embrutant.
III.—Quant per fi l'aconsegueix: — el llença. No li serveix!

A la frase feta: — Fugir d'estudi.

A l'entreteniment: — Una cafetera.

Unir els punts per ordre de numeració, sempre en línia recta encara que's passi per sobre d'altres punts o dues vegades pel mateix lloc.

N.º 52.—Maria Oliveras.

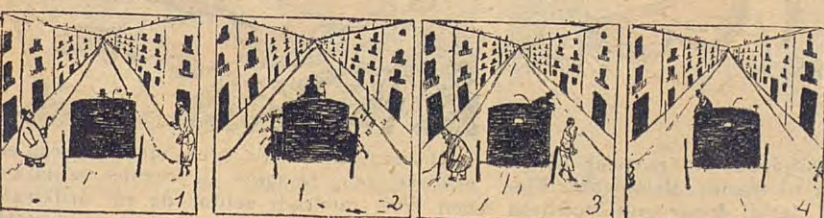
En Rafeletes declara a sa veïneteta Clara. I ella diu des del [balcó] esperi el si o el no.

I espera amb gran fruïció rebre la contesta [ció], mentre un test del [terrat] li cau directe a son [cap].

Quan surt per donar-li el si i veu allò en el tupa creient que d'ella [es burlava] tanca el balcó enfadada.

Quedant-se l'enamorat fent un paper molt suat, fent riure a tota la gent i ell passant un gran turment.

N.º 53.—Pilar Tomàs.

Mentre el senyor el fa parar, la senyora sense veure'l en el cotxe vol pujar.

Obren tots dos les portes i es donen un cop que els fa veure les estrelles.

El senyor tot capolat pensant que l'altre [s'hi queda] corrent, del cotxe ha baixat.

La senyora fugí també, i entretant el cotxe [espera] que li diguin el carré.

N.º 54.—Josep Muntanyola

Si no hi veus clar, no vagis a caçar

En Tòfol, com cada festa al matí, se'n anava a caçar acompanyat dels seus gos.

En un esbarzer li semblà veure quelcom que es movia (cal advertir que era un xic curt de vista).

Efectivament: veié un conill. Sense perdre la serenitat, li apuntà l'arma i disparà.

I la seva sorpresa i decepció foren terribles en veure enfront seu un noi que li reclamava l'import del conill que era de joguina!...

II. - RONDALLA D'AMOR I DE PATRIOTISME

per Jordi Català
dibuixos d'en Prat

(Continuació)

Déu volgué que Florenci fos el vencedor. Sense rebre cap mal—solament uns estrips en la trusa—pogué enfonsar la daga en el pit de la bèstia, que caigué morta. Passat l'ensurt, la jove neta s'apropà a regraciar el seu salvador, el qual pogué veure que es tractava de la més bella figurina que mai hagués pogut admirar.

Embrancant-se en una llarga conversa, Florenci s'assabentà que la noia era del regne proper i que estava més o menys directament a les ordres de l'ambiciós Poncià. Ell, per la seva part, es declarà un cavaller de baronia rural. I es separaren amb recança, enduent-se cadascú un bocí del cor de l'altre.

Pocs dies després d'aquest fet, un emissari del bon Alberic arribà per avisar a Florenci que el seu pare— aquest era el dolç nom que ell donava al monarca—el cridava urgentment al seu costat, car, per motius fútils i expressament ocasionats, el rei veïa havia declarat la guerra a Honralàndia. El jovecell s'apressà...

...a complir el prec del seu volgut protector i cuità a retornar a la capital. Fadigant els més fogosos corcers, anaven fent camí travessant pobles i llogarets on es notava una desusada animació. Era que els habitants es preparaven per l'única guerra noble que pugui haver-hi: la de la llibertat dels pobles.

Tot seguit que Florenci arribà a la cort, fou encarregat pel rei i pels ministres de comanar l'exèrcit que devia de barrar l'entrada a l'invasor. I l'endemà sortia, entre manifestacions del més pur patriotisme, al cap dels seus aguerits soldats, pensant en les properes gestes... i en Aurora, la gentil noia del bosc.

Malgrat la valent defensa del migrat exèrcit que guardava els llocs fronterers, les tropes enemigues havien obtingut un bon èxit per la sorpresa de l'atac. Així és que la topada dels soldats de Florenci amb els contraris fou dura i no gaire favorable, puix no pogueren fer recular ni un pam als invasors.

Desitjós de no mostrar ni feblesa ni manca d'elements, Florenci decidí donar una escamesa heroica. I, a tal fi, posant-se al cap d'una part de l'exèrcit—mentre l'altre atacava per les ales—, empenyé una ofensiva grandiosa, titànica, superior de molt a les forces amb què comptava.

El resultat fou de gran efecte, però, en realitat, gens falaguer. L'enemic reculà un bon tros, quelcom sobtat de tal ardidesa, però el cos que comanava el guerrer restà en situació bastant compromesa, molt més quan un dardell llençat amb traça féu caure a Florenci mal ferit.

(Continuarà)